

[Bertel Dahlgaard.]

fremgik også tydeligt af det ærede medlem hr. Erik Eriksens tale.

Det radikale venstre vil hertil gerne føje, at de omfattende ekstraordinære afgifter kun blev tiltrådt af os, fordi vi simpelthen ikke turde bære ansvaret for at undlade indgreb overfor valutaudviklingen. Vi tog derfor medansvaret for kriseforanstaltninger, som må afvikles, når en økonomisk balance atter er indtrådt. Når vi ikke turde løbe den risiko at lade valutasituationen udvikle sig uden drastiske indgreb, skyldtes det ikke alene, at en forøgelse af valuta-beholdningen udeblev, men det skyldtes tilige, at vi ikke havde nogen sikkerhed for, hvorledes begivenhederne kunne tænkes at udvikle sig, når overenskomsten vedrørende Den europæiske Betalingsunion udløber til 1. juli. Forhåbentlig bliver overenskomsten fornyet på en måde, der ikke skærper Danmarks forpligtelser, men dette usikkerhedsmoment manede os til yderligere forsigtighed.

Det er jo øjensynligt, at Danmarks valutavanskeligheder denne gang har deres rod i forskelligartede forhold. Det sidste års forringede bytteforhold er en af årsagerne, de militære byrders forbrug af arbejde og kapital til uproduktive formål er en anden, og hertil føjede sig så en forceret økonomisk aktivitet med overbeskæftigelse og med påfølgende omkostningsstigninger, der drev forbruget op over, hvad produktionen svarede til. Den kommende valutaudvikling vil da afhænge af, hvorledes disse faktorer vil arte sig i den kommende tid. Det vil nok være vanskeligt at spå om forholdet mellem import- og eksportpriser et år ud i fremtiden. Derimod er der grund til at antage, at de gennemførte foranstaltninger vil fjerne det overeksponerede i den økonomiske aktivitet. Her må vi så passe på, at vi ikke indhentes af den modsatte fare, nemlig arbejdsløsheden.

Hvad angår de militære byrders indflydelse på det økonomiske liv, da håber jeg, at regeringen allerede i sommer med fornøden

energi vil forberede den omordning af forsvaret, som ganske givet må komme som følge af den revolution i den militære strategi, som de nye masseødelæggelsesvåben vil medføre. Der synes at være en udtalt uvilje i militære kredse og i de partier, der står bag den nuværende forsvarsordning, mod åbent at drøfte de herhenhørende problemer, medens man i de store landes presse og blandt de militære sagkyndige indgående og ofte ganske åbent drøfter de konklusioner, der må drages heraf; og medens man erfarer, at disse konklusioner allerede øver indflydelse på de militære dispositioner i andre lande, så er alt på dette område nærmest tabu herhjemme. Det radikale venstre har været virksom for, at der nedsættes et parlamentarisk udvalg til intern drøftelse af alle herhenhørende spørgsmål, og jeg vil håbe, at arbejdet må skride hastigt frem. Når jeg nævner det her, er det, fordi dette også står i nær forbindelse med de økonomiske problemer. Vi ser, at den norske statsminister for kort tid siden udtalte, at Norge måtte vogte sig for at binde sig til militære omkostninger, som om få år vil synes meningsløse på baggrund af den nye strategiske situation. Det samme gælder Danmark. Næppe mange vil være i tvivl om, at der herhjemme hver måned ødes millionværdier på den nuværende forsvarsordning, som under den ændrede strategiske situation vil vise sig at være ganske formålsløst givet ud. Forhåbentlig kan der allerede til efteråret foreligge forslag fra regeringen om en omordning af forsvaret. Man behøver ikke at være spåmand for at se, at dersom regeringen skal gå et nyt finansår i møde med det nuværende forsvarssystem, vil der til næste april opstå økonomiske konsekvenser, som det bliver ret umuligt for den nuværende regering at bære. Hvilke konsekvenser man for Danmarks vedkommende vil drage af den nye strategiske situation, er der ingen mulighed for at drøfte her i dag, men det bør under alle omstændigheder udadtil gøres klart, at Danmark ikke kan påtage sig militære byr-